

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa G. G.

przeciwko A. K. właścicielowi Spółki Cywilnej . – P. i Z. K. właścicielowi Spółki
Cywilnej P. – P.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 23 listopada 2011 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 8 grudnia 2010 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 8 grudnia 2010 r. oddalił apelację wniesioną przez powódkę G. G. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 lutego 2010 r., oddalającego powództwo wytoczone przez powódkę przeciwko A. K. i Z. K. właścicielom Spółki Cywilnej P.-P.

Powódka G. G. wywiodła skargę kasacyjną od wymienionego wyroku i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 471 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz niezastosowanie art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., wniosła o uchylenie tego wyroku i orzeczenie co do istoty

sprawy przez zasądzenie „stosownego odszkodowania” i „odpowiedniej sumy tytułem zadość uczynienia”, ewentualnie zaś o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

W skardze kasacyjnej został zawarty wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparty na treści art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wskazujący na istotne zagadnienie prawne „sprowadzające się do zbadania zasadności tezy, że niewątpliwie bezprawne działanie pracodawcy wobec pracownika (stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu), które wyrządziło pracownikowi szkodę, stanowi o winie pracodawcy, co najmniej w postaci zamiaru ewentualnego i uzasadnia odpowiedzialność tego pracodawcy za wywołaną szkodę; wszak pracodawca ma obowiązek rozwiązać z pracownikiem stosunek pracy zgodnie z przepisami prawa i winien ponosić odpowiedzialność za swoje bezprawne działania”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości

stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Jeśli więc wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, poprzez odwołanie się do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jak w rozpoznawanej sprawie, wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Tymczasem uzasadnienie wniosku powódki o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera jakiejkolwiek argumentacji prawnej, której konsekwencją byłaby sformułowana w tym wniosku teza (będąca w gruncie rzeczy pytaniem o jej zasadność), nazwana przez skarżącą zagadnieniem prawnym. W ramach oceny, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest natomiast rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych argumentacji mającej wykazać istnienie zagadnienia prawnego, które miałyby istotny charakter, zwłaszcza że na tym etapie postępowania (przesąd) podstawy kasacyjne nie podlegają jeszcze badaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794). Wynika to stąd, że na tym etapie przedmiotem badania dokonywanego przez Sąd Najwyższy jest jedynie to, czy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje i wykazuje choć jedną z podstaw (przesłanek) przedsądu wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Natomiast podstawy kasacyjne stanowią odrębny od przesłanek przedsądu element skargi, w związku z czym nie zastępują one (ani ich uzasadnienie) i nie mogą zastąpić przesłanek przedsądu. Innymi słowy podstawy kasacyjne podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sformułowane przez powódkę we wniosku o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania „zagadnienie prawne”, ograniczające się do zacytowanej wyżej tezy, nie spełnia przedstawionych kryteriów również z tej przyczyny, iż skarżąca, wskazując na przesłankę występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, nie odnosi jej do żadnych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Tym samym nie podejmuje w ogóle próby wykazania, że sformułowane przez nią wątpliwości, będące w istocie próbą uzyskania oceny zasadności zarzutów kasacyjnych, stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Jeszcze raz przypomnieć natomiast wypada, że zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia

przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma bowiem podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC z 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP z 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda z 2004 7-8, poz. 51). Niewystarczające jest więc samo sformułowanie zagadnienia prawnego, bez przedstawienia jurydycznej argumentacji służącej wykazaniu, że zagadnienie to rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, Lex nr 393883 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010r., II UK 311/09, LEX nr 604212).

Jedynie na marginesie powyższych rozważań należy także podkreślić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż podstawą prawną uzupełniającej odpowiedzialności odszkodowawczej pracodawcy w razie rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia są przepisy Kodeksu cywilnego o odpowiedzialności deliktowej (art. 415 k.c. w związku z art. 300 k.p.) oraz, że dochodząc w takiej sytuacji odszkodowania w wysokości przewyższającej limit z art. 58 k.p., pracownik musi udowodnić wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pracodawcy, a więc bezprawność, winę, szkodę i związek przyczynowy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 sierpnia 2010 r., II PK 28/10, LEX nr 686800 oraz z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 238/10, LEX nr 898417). Tymczasem powódka jako podstawę prawną swojej skargi kasacyjnej wymienia art. 471 k.c. Przedstawione przez nią „zagadnienie prawne” w ogóle więc nie występuje w kontekście wskazanych podstaw skargi.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż powódka nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., uznając że w okolicznościach faktycznych

rozpoznawanej sprawy (szczegółowo wykazanych w oświadczeniach powódki składanych w związku z jej wnioskami o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i o zwolnienie od opłaty sądowej od skargi kasacyjnej), w odniesieniu do powódki zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony.